

VÝROČNÍ ZPRÁVA
O KONTROLE
EXPORTU
VOJENSKÉHO
MATERIÁLU
A RUČNÍCH ZBRANÍ
PRO
CIVILNÍ POUŽITÍ
V ČESKÉ REPUBLICE
V ROCE 2004

Výroční zpráva
o kontrole exportu vojenského materiálu
a ručních zbraní pro civilní použití
v České republice v roce 2004

OBSAH

1.	Kontrola zahraničního obchodu s vojenským materiálem v České republice	02
1.1	Kontrola zahraničního obchodu s vojenským materiálem – její cíle.	02
1.2	5. výročí publikování informací o exportech zbraní z České republiky	02
1.3	Základní rámec kontrolního režimu v České republice	04
1.4	Základní prvky kontrolního režimu v České republice podle zákona č. 38/1994 Sb.	05
1.5	Spolupráce kontrolních orgánů a zainteresované veřejnosti při kontrole exportu.	06
2.	Evropská unie	07
2.1	Kodex chování EU při vývozu zbraní.	07
2.2	Revize Kodexu chování – COARM.	08
3.	Mezinárodní spolupráce	10
3.1	Organizace spojených národů	10
3.2	Mezinárodní kontrolní režimy – obecná informace.	10
3.3	Kontrola zboží dvojího užití v EU a ČR	11
3.4	Zanggerův výbor	11
3.5	Skupina jaderných dodavatelů.	11
3.6	Australská skupina	12
3.7	Kontrolní režim raketových technologií	12
3.8	Wassenaarské ujednání.	13
4.	Mezinárodní embarga	14
5.	Akční program OSN boje proti šíření ručních a lehkých zbraní.	15
6.	Kontrola obchodu s ručními zbraněmi pro „civilní užití“	17
	Přílohy	
1.	Statistické přehledy vývozu vojenského materiálu a výroby ručních zbraní pro civilní užití (vysvětlivky).	19
2.	Grafická znázornění hlavních trendů exportu vojenského materiálu z ČR	31
3.	Seznam mezinárodních restriktivních opatření	35
4.	Text Kodexu chování EU při vývozu zbraní	39

1 — KONTROLA ZAHRANIČNÍHO OBCHODU S VOJENSKÝM MATERIÁLEM V ČESKÉ REPUBLICE

1.1 Kontrola zahraničního obchodu s vojenským materiálem – její cíle¹

Česká republika (a dříve Československo) patří k tradičním výrobcům a vývozcům zbraní. Česká vláda umožňuje exporty omezeného množství konvenčních zbraní, či přesněji vojenského materiálu² z důvodů ekonomických, ale též z důvodů zahraničně politických, bezpečnostních a obranných. Každá vyspělá demokratická země, která exportuje zbraně, je však zodpovědná za to, aby se vyvezené zbraně dále nekontrolovaně nešířily, nebyly použity k jiným než legitimním účelům či se nedostaly do nepovolaných rukou (teroristům, nelegálním ozbrojencům ap.). Je též povinna zabránit takovým exportům, které by mohly přispět k eskalaci mezinárodních a vnitrostátních konfliktů, být zneužity pro potlačování lidských práv či mohly poškodit bezpečnostní zájmy spojenců a spřátelených zemí. Vědomí této zodpovědnosti bylo důvodem k postupnému budování národního kontrolního systému v České republice.

Milníkem v tomto procesu bylo přijetí *zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem*³. Tento zákon stále platí, v roce 2004 však začaly přípravné práce na jeho novelizaci. Dalším důležitým impulsem pro formování kontrolního systému bylo přijetí kritérií *Kodexu chování EU při vývozu zbraní*⁴. Kodex chování schválily v roce 1998 členské země Evropské unie jakožto politický dokument stanovující společné standardy kontroly exportu, jež měly umožnit harmonizaci jejich národních politik. Česká republika se k jeho principům přihlásila hned poté, co to bylo tehdejšími kandidátskými zeměmi umožněno. Politickými principy Kodexu chování (osm kritérií, která musejí být posouzena před rozhodnutím o jednotlivých žádostech) byla vázána od samého počátku, avšak některá operativní ustanovení (jako například vzájemné notifikace odepřených souhlasů k jednotlivým obchodním případům) se pro ni stala plně aplikovatelná až po vstupu do Evropské unie v roce 2004.

1.2 5. výročí publikování informací o exportech zbraní z České republiky

Paralelně s postupným formulováním principů a vytvářením nástrojů kontroly exportu vojenského materiálu Vláda České republiky během posledních pěti let přijímala závazky zaměřené na zvýšení transparency své politiky v této oblasti. Bezpečnostní rada státu, poradní orgán vlády, v listopadu 2000 rozhodla, že budou publikovány pravidelné roční „informace o dovozu a vývozu a držení ručních a lehkých zbraní v ČR“ (usnesení č. 138). První taková „informace“ byla zveřejněna v roce 2001 (šlo o zprávu za rok 2000), další byly publikovány v následujících dvou letech. Všechny tyto „informace“ byly po schválení Vládou České republiky vyvešeny na webové stránce MZV (www.mzv.cz/kontrolaexportu).

¹ Předmětem této zprávy není kontrola obchodu s tzv. zbožím dvojího užití (viz též kapitola 3.2). Export zbraní hromadného ničení, kterými se rozumí zbraně jaderné, chemické a biologické, je v České republice zakázán (*zákon č. 38/1998 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem*).

² K definici a rozsahu pojmu vojenský materiál viz kapitola 1.4.

³ Plné znění zákona je: *zákon č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem a o doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů*.

⁴ Viz kapitola 2.1.

Tyto „informace“ byly průlomem ve smyslu otevřenosti státních orgánů vůči veřejnosti. Na druhou stranu svým rozsahem pokrývaly pouze jednu – byť důležitou – kategorii vojenského materiálu. Proto zodpovědné státní orgány v roce 2004 vládě navrhly publikovat národní výroční zprávu o vývozu veškerého vojenského materiálu, která by svým rozsahem, množstvím poskytovaných informací a úrovní zpracování odpovídala standardům obvyklým v členských státech Evropské unie. Tato zpráva s názvem „*Kontrola exportu v České republice v roce 2003*“ byla publikována loni v prosinci (pokrývá tedy rok 2003)⁵. Předkládaná zpráva za rok 2004 se týká exportů vojenského materiálu a dále zbraní a munice pro civilní užití.

Struktura a forma zprávy za rok 2003 sice navázala na dřívější „informace“, ale svým zpracováním již vycházela z metodiky společných výročních zpráv EU (viz též kapitola 2.1). Jejím základem byl přehled o počtu a hodnotě udělených licencí pro export vojenského materiálu rozčleněných podle jednotlivých zemí a teritorií. Údaje však byly rozčleněny nejen podle zemí konečného užití, ale též podle osmi základních kategorií zbraní⁶, podle kterých byly evidovány v databázi Licenční správy Ministerstva průmyslu a obchodu. Důležitým prvkem bylo to, že obsahovala informace o skutečných vývozech za dané období. A konečně, zpráva za rok 2003 uvedla přehled počtů žádostí, jimž byl odepřen souhlas.

Stejnou strukturu zachovává i zpráva za rok 2004. Zpráva za rok 2004 nicméně používá poněkud jiný formát přehledů vývozu (viz příloha 1). Důležitou společnou charakteristikou obou zpráv je, že obsahují jak přehled vydaných licencí za dané období, tak skutečné vývozy, neboť pouze oba údaje vypovídají o tom, jak se kontrolní politika vůči dané země skutečně vyvíjí⁷.

Jestliže Česká republika byla první z nově přistoupivších zemí, která takovou zprávu vydala, představuje nynější zpráva již jistý nastoupený trend. Jelikož se však jedná o první dva dokumenty tohoto druhu, jsou údaje za rok 2004 (2003) ještě doplněny o přehledy celkového vývoje zahraničního obchodu za poslední léta, které ukazují dlouhodobé trendy a umožňují čtenáři posoudit, v jakém kontextu se česká kontrolní politika pohybovala.

Kromě publikování své vlastní národní zprávy však Česká republika ještě poskytla vloni údaje do 6. a letos do 7. společné výroční zprávy Evropské unie. Společné unijní zprávy jsou – stejně jako zprávy národní – publikovány v souladu s operativním ustanovením číslo 8 Kodexu chování EU při vývozu zbraní (viz též dále kapitola 2.1).

---

⁵ Její úplné znění je v české a anglické verzi přístupné na webové stránce MZV (www.mzv.cz/kontrolaexportu).

⁶ Ve zprávě nebylo použito členění vojenského materiálu na 22 kategorií (tak, jak je rozeznává Wassenaarské ujednání a přejímá též Společný seznam EU přijatý v roce 2003), ale do osmi základních skupin. Stalo se tak z důvodů technických, neboť tak byly tyto údaje uloženy v databázi Licenční správy Ministerstva průmyslu a obchodu.

⁷ Je třeba mít na paměti, že licence jsou obvykle vydávány na dobu delší než je jeden rok a že ne všechny jsou využity. Proto se v jednotlivých letech může poměr hodnoty vydaných licencí a skutečného vývozu proměňovat.

Publikování národních zpráv a příspěvky do společných zpráv všech zemí EU pokládá česká vláda za jeden z klíčových nástrojů transparency své kontrolní politiky. Je to jedno z opatření jak zajistit, aby Česká republika byla věrohodným partnerem nejen vůči svým partnerům v Unii, ale též vůči svým spojencům, přátelům a ostatním státům a v neposlední řadě vůči domácí i zahraniční zainteresované veřejnosti.

1.3 Základní rámec kontrolního režimu v České republice

Obchod s vojenským materiálem je v České republice upraven zákonem č. 38/1994 Sb., *o zahraničním obchodu s vojenským materiálem* (v platném znění). Tento zákon stanovuje postupy při povolování obchodu s vojenským materiálem, podmínky udělování licence a jejího užívání a celkovou kontrolu provádění obchodu, včetně ukládání sankcí za jeho porušení. Zákon dále vymezuje roli jednotlivých orgánů státní správy v souvisejících správních řízeních.

Zahraniční obchod s vojenským materiálem patří v České republice do gesce Ministerstva průmyslu a obchodu, které též pro tento účel zřídilo Licenční správu. Ministerstvo průmyslu a obchodu vede veškerá správní řízení, která souvisejí s oblastí upravenou zákonem o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, tedy správní řízení ve věci vydání povolení, udělení licence, zrušení povolení, odnětí licence a porušení zákona.

Zákon č. 38/1994 Sb. určuje, že k žádostem o vydání licence se vyjadřují Ministerstvo zahraničních věcí (ze zahraničně-politického hlediska) a Ministerstvo vnitra (z hlediska bezpečnostního). Pokud se však jedná o obchod s významným vojenským materiálem, vyhodnocuje možné bezpečnostní dopady takových transakcí Ministerstvo obrany.

V roce 2004 pokračovaly přípravy novelizace zákona č. 38/1994 Sb. V říjnu téhož roku schválila Bezpečnostní rada státu materiál „*Náměty na novelizaci zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, ve znění pozdějších předpisů*“. V lednu 2005 pak byl tento materiál předložen Vládě České republiky, jež svým usnesením (č. 14) rozhodla, že má být zpracována novela zákona.⁸

---

⁸ Zákon tedy dosud nedoznal zásadnějších změn. Jedinou významnější novelizací bylo v roce 2004 doplnění (zákon 357/2004 Sb.), které umožnilo, aby zahraniční obchod s vojenským materiálem mohla jménem České republiky provádět též Ministerstvo obrany nebo Ministerstvo vnitra, je-li to nutné z důvodu: „*zajišťování obrany a bezpečnosti České republiky, rozhodla-li o tom vláda a pokud druhou smluvní stranou je jiný stát*“. Důležitou dřívější novelizací zákona č. 38/1994 Sb. bylo přijetí zákona č. 310/2002 Sb., jež definuje roli Národního bezpečnostního úřadu při vydávání povolení k zahraničnímu obchodu s vojenským materiálem.

1.4 Základní prvky kontrolního režimu v České republice podle zákona č. 38/1994 Sb.

Kontrola obchodu s vojenským materiálem je v České republice dvoustupňová:

- 1) podnikatelský subjekt je oprávněn nabízet své výrobky a služby, vstupovat v jednání se zahraničními partnery atd. teprve poté, co obdrží příslušné *povolení k obchodu s vojenským materiálem*,
- 2) pro realizaci konkrétních obchodních případů je dále nutné požádat o *licenci*.

Ad 1) Zahraniční obchod s vojenským materiálem je oprávněn provádět pouze držitel výše uvedeného *povolení k obchodu s vojenským materiálem*. Držitelem takového povolení může být pouze právnická osoba se sídlem na území České republiky. Povolení jednoznačně stanovuje jednotlivé kategorie vojenského materiálu, dle seznamu definovaného příslušnou vyhláškou Ministerstva průmyslu a obchodu⁹, se kterými může daná právnická osoba obchodovat, a dále seznam zemí, v nichž lze tuto obchodní činnost realizovat. Povolení vydává Licenční správa Ministerstva průmyslu a obchodu po souhlasném vyjádření Ministerstva zahraničních věcí, Ministerstva vnitra případně i Ministerstva obrany. Povolení je časově omezeno, nejvýše na dobu 5 let. Po uplynutí této lhůty je třeba žádat o povolení nové.

Ad 2) Pro realizaci konkrétní obchodní transakce musí daný subjekt (držitel povolení) požádat o udělení vývozní (dovozní) *licence*, přičemž licenci lze vydat pouze na jednu konkrétní obchodní transakci. Jinými slovy: držitel povolení může konkrétní obchodní případ uskutečnit až poté, co mu byla udělena licence. Její platnost je časově omezená. Licence zároveň určuje rozsah a podmínky transakce. O vydání licence či odepření souhlasu s jejím vydáním rozhodne Licenční správa poté, co obdrží stanoviska ostatních dotčených resortů uvedených výše. Souhlas nebude udělen, jestliže žadatel nedostal požadavkům předepsaným zákonem anebo je to odůvodněno zahraničně-politickými, obchodními nebo bezpečnostními zájmy České republiky.¹⁰

Žádost o vydání licence musí žadatel – spolu a dalšími doklady předepsanými zákonem č. 38/1994 Sb. – podat na Licenční správu. Tato žádost musí obsahovat jasný popis obchodního případu včetně údajů o konečném uživateli, případném zahraničním či tuzemském smluvním partnerovi a vojenském materiálu, který má být předmětem obchodu. Musí být dále doložena dalšími doklady relevantními pro posouzení navrhovaného dovozu nebo vývozu, mimo jiné dokladem o konečném užití. Licenční správa si může vyžádat i další potřebné doplňující informace, které jsou pro posouzení daného obchodního případu nezbytné.

---

⁹ Vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu 89/1994 Sb, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem v platném znění a o doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰ Obchodní subjekty mají též možnost v případě, kdy zvažují vývoz významného vojenského materiálu, podat žádost o předběžné stanovisko. Toto stanovisko je indikativní a nikterak nepředjímá rozhodnutí o udělení vývozní licence v rámci řádného licenčního řízení.

1.5 Spolupráce kontrolních orgánů a zainteresované veřejnosti při kontrole exportu

V roce 2004 bylo uspořádáno několik akcí, které měly za cíl blíže seznámit českou zainteresovanou veřejnost (tj. novináře a pracovníky nevládních organizací na straně jedné a zástupce výrobců a obchodníků s vojenským materiálem na straně druhé) s novými principy a postupy kontroly exportu vojenského materiálu, které vyplývají z adaptace národního systému na standardy ve vyspělých zemích Evropské unie. Mezi tyto akce patřil jednodenní seminář s názvem „Kontrola obchodu se zbraněmi v ČR na prahu Evropské unie“, který dne 9. dubna 2004 uspořádalo Ministerstvo zahraničních věcí společně s českou pobočkou Transparency International, a dále jednodenní pracovní setkání s obchodníky a výrobci vojenského materiálu, které dne 25. listopadu 2004 zorganizovala Asociace obranného průmyslu opět ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí.

2 — EVROPSKÁ UNIE

2.1 Kodex chování EU při vývozu zbraní

Kodex chování EU při vývozu zbraní je politicky závazný dokument definující základní kritéria pro posuzování každé žádosti o export vojenského materiálu.¹¹ Byl přijat v prosinci 1998. Přijetí Kodexu bylo motivováno snahou přispět k harmonizaci kontrolní politiky v členských zemích. Dosavadní vývoj ukazuje, že v tomto směru se stal nástrojem velmi úspěšným.

Rozhodnutí o vydání nebo o zamítnutí licence pro vývoz konkrétní zbraňové dodávky je plně v pravomoci každého členského státu EU. Jeho odpovědné orgány jsou však zavázány, aby při svém rozhodování dodržovaly celkem 8 společných kritérií:

1. mezinárodní závazky členských států EU (sankce RB OSN, EU/ES, dohody o non-proliferační atd.)
2. respektování lidských práv v zemi konečného určení,
3. vnitřní situace v zemi konečného určení,
4. zachování regionálního míru, bezpečnosti a stability,
5. národní bezpečnost členských států a území, za které členské státy ve vnějších vztazích zodpovídají, a bezpečnost zemí spřátelených a spojeneckých,
6. chování kupující země vůči mezinárodnímu společenství, zejména vztah k terorismu,
7. existence rizika, že materiál bude v kupující zemi dodán jinému než deklarovanému uživateli nebo znovu vyvezen za nežádoucích podmínek,
8. kompatibilita vývozu s technickou a ekonomickou kapacitou přijímající země.

V praxi to znamená, že při schvalování dané žádosti kontrolní orgány členského státu EU zkoumají, zda není s některým z těchto kritérií v rozporu. Pokud dospějí k názoru, že tento případ nastal, odepřou s vydáním licence souhlas. Kritéria Kodexu tedy stanovují minimální standardy posuzování vývozů vojenského materiálu.

Kodex chování EU při vývozech zbraní však není pouze souborem těchto kritérií. Obsahuje též 12 operativních ustanovení, která zajistila, že Kodex se stal základem fungujícího kontrolního režimu, jenž dosáhl standardů, které nemají srovnání jinde ve světě. Jedním z klíčových operativních ustanovení je ustanovení č. 3, které definuje základní rámec pro výměnu informací a konzultace o obchodních případech, kterým byl některým členským státem odepřen souhlas (tzv. denial). Jde o to, že každá členská země, která odepře souhlas s vydáním licence pro konkrétní obchodní případ, tuto skutečnost předepsaným způsobem notifikuje všem ostatním členským státům.

---

¹¹ Plné znění Kodexu chování EU při vývozu zbraní v českém jazyce je obsaženo v příloze 4 je též k dispozici na webové stránce MZV: www.mzv.cz/kontrolaexportu.

V případě, že členská země posuzuje žádost o vydání licence, které byl odepřen souhlas jiným členským státem (či státy) pro „v zásadě identickou transakci“, musí tento stát (státy) konzultovat. Jestliže konzultace potvrdí, že skutečně šlo o „v zásadě identickou transakci“ a konzultující země se i přes to rozhodne, že souhlas s vývozní licencí vydá, musí toto rozhodnutí členskému státu (státům), který denial vydal, notifikovat s podrobným vysvětlením svého postupu. Je nepochybné, že vzájemné konzultace dle tohoto ustanovení významně přispěly k harmonizaci národních kontrolních politik.

Jiné operativní ustanovení (č. 8) se pak stalo základem současné praxe vydávání veřejných výročních zpráv o vývozech zbraní ze zemí EU, a to jak společných, tak národních. ČR se v loňském roce zařadila mezi ty nové členské země, které se v roce 2004 rozhodly přispět do společné výroční zprávy EU (za rok 2003).¹² Jako první nová členská země zveřejnila i zprávu národní (viz kapitola 1.2).

2.2 Revize Kodexu chování – COARM

V duchu operativních ustanovení Kodexu chování členské státy EU zvažují možnosti jeho dalšího posílení. Děje se tak v rámci Pracovní skupiny Rady EU pro vývoz konvečních zbraní (COARM). Zatím co v roce 2003 se diskuse zaměřily především na problematiku brokeringu¹³, formulování Společného vojenského seznamu EU¹⁴ a zkvalitnění výměny notifikací o zamítnutých žádostech¹⁵, v roce 2004 se pozornost přesunula zejména na revizi samotných kritérií a operativních ustanovení Kodexu chování.

Šlo však nejen o diskuse o modernizaci textu Kodexu, včetně upřesnění či doplnění jednotlivých kritérií a operativních ustanovení, ale též o debatu o jejich společné interpretaci. Prvním diskutovaným kritériem se stalo kritérium číslo 8 (kompatibilita vývozu s technickou a ekonomickou kapacitou přijímající země). Ke konečné formulaci základní směrnice, jak interpretovat toto „kritérium rozvoje“, však členské země dospěly až v roce 2005. Také celková debata o „revizi“ Kodexu pokračovala až do roku 2005.

---

¹² Operativní ustanovení číslo 8 stanoví: „Každý členský stát rozešle ostatním členským státům důvěrnou výroční zprávu o svých obranných vývozech a o implementaci Kodexu chování. Tyto zprávy budou projednány na výroční schůzce konané v rámci SZBP. Na této schůzce bude také vyhodnoceno fungování Kodexu chování, identifikována potřebná zlepšení a na základě příspěvků členských zemí bude připravena souhrnná zpráva pro Radu EU.“

¹³ Společný postoj Rady 2003/468/SZBP o kontrole zprostředkování obchodu se zbraněmi (ze dne 23. 6. 2003).

¹⁴ Společný seznam vojenského materiálu EU (přijato Radou EU dne 17. 11. 2003) – publikováno v Úředním věstníku EU (2003/C314/01).

¹⁵ Podrobnější informace o jednáních COARM v roce 2003 jsou obsaženy v 5. výroční zprávě, která byla publikována v Úředním věstníku EU (C320), jehož elektronická verze je na webové stránce EU (www.europa.eu.int).

Stejně jako v předchozích letech se na zasedáních COARM též odehrávaly výměny informací o kontrolních politikách členských států vůči jednotlivým „třetím zemím“. Zástupci nových členských zemí se po 1. květnu 2004 stali plnoprávními aktéry jednání COARM (do té doby měli statut „aktivních pozorovatelů“).

Důležitým tématem se stala spolupráce se zeměmi, které nejsou členskými státy EU („outreach activities“). Jejím cílem je přiblížit zástupcům odpovědných orgánů a institucí těchto zemí principy fungování Kodexu a tímto způsobem napomoci tamním vládám, aby své stávající národní kontrolní systémy posilovaly ve směru jeho vysokých standardů. V roce 2004 byla pozornost přednostně věnována kandidátským státům a dále zemím v jihovýchodní a východní Evropě. Do těchto aktivit se zapojila také Česká republika, která ve spolupráci s Holandskem (tehdejší předsednickou zemí) ve dnech 16. – 17. prosince 2004 uspořádala v Praze dvoudenní seminář pro kandidátské země (Bulharsko, Chorvatsko, Rumunsko, Turecko) a pro Norsko (jež se k principům Kodexu oficiálně přihlásilo) s názvem „*Seminar on Application of the Code of Conduct on Arms Exports*“.

O výsledcích činnosti COARMu v roce 2004 informuje (6.) společná výroční zpráva EU, jež byla 24. prosince 2004 schválena Radou EU a následně publikována v Úředním věstníku EU (OJ/C316/01). Tato zpráva podává též přehled přijatých rozhodnutí.

3 — MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

3.1 Organizace spojených národů

Valné shromáždění Organizace spojených národů v prosinci 1991 přijalo rezoluci vyzývající členské státy, aby informovaly o svých importech a exportech zbraní. Na základě této rezoluce byl k 1. lednu 1992 vytvořen *Registr konvenčních zbraní*. V současné době tento registr pokrývá 7 základních kategorií konvenčních zbraní¹⁶. Ke dnešnímu dni do něj přispělo již celkem 167 států (pravidelně či jednorázově). Česká republika své údaje předává každý rok.

Hlavní aktivity OSN v roce 2004 byly i nadále soustředěny na oblast ručních a lehkých zbraní v rámci *Akčního programu k prevenci, potírání a vymýcení nezákonného obchodu s ručními a lehkými zbraněmi*, přičemž hlavní zájem byl – v souladu s tímto programem – věnován problematice značení a sledovatelnosti (k této problematice více v kapitole 5).

3.2 Mezinárodní kontrolní režimy – obecná informace

Mezinárodní kontrolní režimy (dále jen MKR) zahrnují pět mezinárodních uskupení sdružujících přibližně čtyřicet převážně průmyslově vyspělých států světa. Cílem MKR je eliminovat bezpečnostní rizika vyplývající zejména z: 1) možného šíření zbraní hromadného ničení (dále jen ZHN) a zboží dvojího použití, 2) nadměrného hromadění konvenčních zbraní v jednotlivých zemích či regionech a 3) zneužití zbraní (včetně ZHN) pro teroristické účely.

Podle zaměření rozlišujeme tyto MKR:

- Zanggerův výbor a Skupinu jaderných dodavatelů v oblasti nešíření jaderných zbraní,
- Australskou skupinu v oblasti nešíření chemických a biologických zbraní,
- Kontrolní režim raketových technologií v oblasti raketových nosičů ZHN,¹⁷
- Wassenaarské ujednání v oblasti konvenčních zbraní.

Činnost většiny MKR sice není založena na mezinárodních smlouvách (výjimkou je Zanggerův výbor, jehož role se odvozuje od *Smlouvy o nešíření jaderných zbraní*), avšak je především zaměřena na důsledné plnění závazků účastnických zemí vyplývajících z právně závazných dokumentů OSN týkajících se zákazu a/nebo nešíření ZHN (viz dále). V tomto smyslu MKR efektivně doplňují a posilují systém těchto instrumentů OSN. Česká republika je zapojena do činnosti všech uvedených kontrolních režimů.

---

¹⁶ Jedná se o tyto kategorie: tanky, obrněná bojová vozidla, velkorázové dělostřelecké systémy, bojová letadla, útočné vrtulníky, válečné lodě a rakety/raketové odpalovací systémy.

¹⁷ Této oblasti se též týká *Haagský kodex nešíření balistických raket* (The Hague Code of Conduct, ang, zkr. HCOC), jenž je politickým dokumentem, který byl přijat v roce 2002 a který definuje opatření na budování důvěry v této oblasti.

Činnost MKR v roce 2004 významně ovlivnilo přijetí rezoluce Rady bezpečnosti Organizace spojených národů č. 1540 (2004) k nešíření zbraní hromadného ničení. Všechny MKR tuto rezoluci plně podpořily a k implementaci jejích opatření zintenzivnily diskuse zejména o kontrole tranzitu, překládky, překupnictví a o pomoci neúčastnickým zemím MKR při naplňování jejích požadavků. V současné době je právní úprava i praktické provádění těchto kontrol v jednotlivých účastnických zemích MKR na rozdílné úrovni a většinou se opírá o celní předpisy (EU z tohoto důvodu zahájila v roce 2004 analýzu situace v členských zemích a ve spolupráci s právní službou hledá optimální řešení).

3.3 Kontrola zboží dvojího užití v EU a ČR

Členské státy EU harmonizovaly své politiky v oblasti zboží dvojího použití. Právním předpisem přímo použitelným ve všech členských státech je nařízení Rady (ES) č. 1334/2000, v platném znění, kterým se provádí režim Evropského společenství pro kontrolu vývozu zboží a technologií dvojího užití. Součástí tohoto nařízení je též seznam kontrolovaného zboží. Jednou ročně jsou do seznamu promítány změny položek odsouhlasené v jednotlivých MKR. Česká republika nařízení implementuje zákonem č. 594/2004 Sb., který nabyl účinnosti dne 3. prosince 2004.

3.4 Zanggerův výbor

Zanggerův výbor (Zangger Committee – podle jména prvního předsedy, ang. zkr. ZC), byl ustanoven v 70. letech v souladu se *Smlouvou o nešíření jaderných zbraní* (Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons – NPT). ZC formou seznamu (tzv. *Trigger List*) definuje zařízení a materiály s ohledem na jejich možné zneužití k získávání zvláštního štěpného materiálu jako základní komponenty pro výrobu jaderných výbušných zařízení. Na základě tohoto seznamu kontroluje jejich vývoz a další převody. Tento kontrolní režim je jediným z existujících režimů, jehož existence je celosvětově uznávána, neboť jeho právní základ je odvozen od NPT.

3.5 Skupina jaderných dodavatelů

Skupina jaderných dodavatelů (Nuclear Suppliers Group, ang. zkr. NSG) usiluje o posílení kontroly nešíření jaderných zbraní zakotvené v NPT. V reakci na hrozbu jaderného terorismu a na to, že některé státy NPT porušují, byla v roce 2004 činnost NSG zaměřena na posílení své funkce dobrovolného sdružení států, které dle dohodnutých pravidel kontrolují

export jaderných položek a položek dvojího použití v jaderné oblasti tak, aby nedocházelo k jejich zneužívání pro výrobu jaderných zbraní. V květnu 2004 se NSG rozšířila o Čínu, Estonsko, Litvu a Maltu. V tomto roce byla Česká republika členem tzv. trojky (minulý, současný a budoucí předseda). Trojka se zaměřila na prohloubení dialogu se zeměmi mimo NSG. V dubnu 2004 došlo k její historicky první oficiální návštěvě v indickém Dillí. Izrael a Pákistán loni dobrovolně přijaly závazky vyplývající z členství, i když oba státy jako nesmluvní strany NPT do NSG vstoupit nemohou.

3.6 Australská skupina

Australská skupina (Australia Group, ang. zkr. AG) vznikla v roce 1985 z iniciativy Austrálie jako reakce na porušení Ženevského protokolu z roku 1925 použitím chemických zbraní v iránsko-iráckém konfliktu. AG stanovila režim vývozních kontrol u chemikálií, které by mohly být zneužity pro výrobu chemických zbraní. V roce 1980 byl tento režim rozšířen na biologické zbraně a na klíčové položky chemických a biologických zařízení a technologií. V červnu 2004 se v Paříži uskutečnilo plenární zasedání AG za účasti České republiky, které projednalo další opatření ke zvýšení účinnosti tohoto kontrolního režimu.

3.7 Kontrolní režim raketových technologií

Kontrolní režim raketových technologií (Missile Technology Control Regime, ang. zkr. MTCR) je ujednáním, které vzniklo v roce 1987 v situaci narůstajícího rizika šíření raketových technologií. Tento kontrolní režim představuje soubor kontrolních opatření týkajících se uvedených technologií včetně všech zařízení a komponentů, které jsou klíčové pro vývoj a výrobu raketových nosičů ZHN. Kontrolní seznam obsahuje nejen kompletní raketové systémy a podsystémy, ale i materiály a zařízení použitelná pro jejich výrobu a provoz (speciální konstrukční materiály, pohonné hmoty, hnací zařízení, přístrojová technika, zkušební zařízení či detektory ap.). V říjnu 2004 se v Soulu sešlo již 18. plenární zasedání MTCR, na němž byla diskutována výměna informací, ale též členství dalších zemí. Bylo přijato několik rozhodnutí k posílení kontrolního systému. Česká republika se aktivně zapojila do procesu rozšiřování členské základny MTCR s cílem dosažení plnohodnotného členství všech nových členských zemí EU. Tohoto cíle se však v roce 2004 dosáhnout nepodařilo.

3.8 Wassenaarské ujednání

Wassenaarské ujednání o kontrole vývozu konvenčních zbraní a zboží a technologií dvojího použití (The Wassenaar Arrangement on Export Controls for Conventional Arms and Dual-Use Goods and Technologies, ang. zkr. WA) bylo založeno v roce 1995¹⁸. Zabývá se širokým spektrem konvenčních zbraní a zboží dvojího použití, (tj. položek určených především pro použití v průmyslové oblasti, ale využitelných též k výrobě konvenčních zbraní). WA má ze všech kontrolních režimů nejširší předmět své činnosti. Ten je definován 1) seznamem vojenského materiálu (pokrývající konvenční vojenský materiál) a 2) seznamem zboží dvojího užití technologií (jež pokrývá položky, které nejsou zahrnuty do kontrolních listů ostatních kontrolních režimů)¹⁹.

Podstatou činnosti WA je výměna informací týkající se jak obecných aspektů mezinárodního obchodu se strategickým zbožím (včetně analýz globálních trendů obchodu se zbraněmi, bezpečnostní situace v určitých regionech, podezřelých nákupních aktivit ap.), tak konkrétních obchodů se třetími zeměmi v definovaných kategoriích (včetně notifikací o zamítnutých licencích). WA v roce 2004 sdružovalo 39 zemí – významných výrobců a exportérů zbraní. Jeho činnost byla zaměřena především na implementaci rozhodnutí přijatých v roce 2003. Zvláštní pozornost byla věnována technologii nočního vidění. Česká republika plně podpořila členství všech nových deseti států EU ve WA. V daném roce však bylo přijato pouze Slovinsko.

---

¹⁸ Viz též www.wassenaar.org.

¹⁹ Oba tyto seznamy jsou plně reflektovány v seznamech EU.

4 — MEZINÁRODNÍ EMBARGA

V roce 2004 byla Česká republika vázána embargy vůči celkem 15 zemím. Platí, že na jednu zemi jsou často uvalena embarga několika mezinárodních organizací: OSN, OBSE a EU. EU je zapojena do většiny z nich. Přehled platných embarg je obsažen v příloze a jeho aktualizované verze budou k dispozici na webové stránce MZV (www.mzv.cz/kontrolaexportu).

V roce 2004 bylo zrušeno embargo EU vůči Libyi poté, co členské státy dospěly k závěru, že jeho důvody již pominuly. Již před tím zrušila embargo Rada bezpečnosti OSN.

Velmi důležité diskuse se odehrávaly okolo embarga EU vůči Číně, jež bylo vyhlášeno deklarací Evropské rady v roce 1989 jako reakce na násilné potlačení studentských protestů na Náměstí nebeského klidu. Implementace embarga byla ponechána na národní úrovni. Český postoj v této věci je velmi přesně definovaný: nedovolit vývozy tzv. „smrtících zbraní“ a také dodávek, které by přispěly k budování vojenských kapacit Číny (zejména pokročilých technologií). Tento postoj dovoluje export několika kategorií vojenského materiálu. V prosinci 2004 deklarovali vrcholní představitelé členských států EU svou připravenost přijmout rozhodnutí týkající se zrušení embarga, avšak pouze za předpokladu, že toto rozhodnutí nebude znamenat kvalitativní a kvantitativní nárůst exportů do Číny. Z hlediska České republiky má toto budoucí rozhodnutí jak aspekty politické (týkající se nejen samotné Číny, ale též vztahů EU s dalšími zeměmi), tak aspekty kontroly exportu. Mezi aspekty kontroly exportu patří posílení Kodexu a další opatření.

Česká republika se – společně s dalšími státy – zasadila o to, aby byl připraven specifický režim výměny informací mezi členskými zeměmi pro situace, které nastanou po zrušení embarga. O těchto opatřeních se však diskutovalo ještě v roce 2005.

5 — AKČNÍ PROGRAM OSN BOJE PROTI ŠÍŘENÍ RUČNÍCH A LEHKÝCH ZBRANÍ

Také v roce 2004 byl hlavním rámcem aktivit OSN v oblasti kontroly ručních a lehkých zbraní (dále jen RLZ) *Akční program k prevenci, potírání a vymýcení nezákonného obchodu s ručními a lehkými zbraněmi ve všech jeho aspektech* (dále jen Akční program OSN). Akční program OSN byl schválen v roce 2001. Stanovil cíle mezinárodního společenství v dané oblasti do roku 2006. V tomto roce bude svolána konference, na níž se vyhodnotí, zda a jak se je podařilo naplnit. Předností Akčního plánu OSN je to, že definuje konkrétní závazky a mechanismy pro zlepšení kontroly RLZ, které mají být do této doby uvedeny v život. Tato opatření lze rozdělit podle toho, na jaké úrovni mají být přijata. Jde o úroveň národní, regionální a globální.

Na *národní* úrovni se jedná mj. o přijetí a plnění legislativních norem týkajících se:

1. kontroly výroby, vývozu a dovozu RLZ,
2. evidence a sledování pohybu RLZ,
3. ničení nadpočetných RLZ.

Opatření na *regionální* úrovni jsou dobrovolná a jsou zaměřena na zvýšení vzájemné transparence. Mohou též zahrnovat stanovení regionálně závazných moratorií na výrobu, dovoz a vývoz RLZ s cílem zabránit jejich nežádoucímu hromadění v daném regionu či oblasti.

Na *globální* úrovni jde především o spolupráci v boji proti nezákonnému obchodování. Opatření tvoří součást úsilí mezinárodního společenství zaměřeného na předcházení konfliktům, ve kterých jsou RLZ zneužívány, a na řešení těchto konfliktů. Mezi tato opatření v první řadě patří demobilizační, demilitarizační, odzbrojovací a rekonsolidační projekty pro ozbrojené bojovníky, kteří byli zapojeni do konfliktu. Klíčovým prvkem je samozřejmě likvidace RLZ v těchto postižených oblastech.

Česká republika i v roce 2004 národní cíle Akčního programu OSN plnila, a to včetně opatření legislativních.²⁰ Na úrovni regionální a globální podpořila všechny iniciativy zaměřené na zvýšení vzájemné transparence a vytváření univerzálně platných standardů. Výrazem její podpory tomuto úsilí je dobrovolný finanční příspěvek ve výši 2, 5 milionu Kč (cca 100.000 USD), který poskytla do svěrečnického fondu Odboru pro odzbrojení záležitosti OSN (UNDDA).

---

²⁰ Viz <http://disarmament.un.org>.

V roce 2004 byla v rámci Akčního programu OSN zahájena jednání o sledování pohybu a identifikaci nelegálně držených a šířených RLZ. Byla ustavena otevřená pracovní skupina, jejímž úkolem bylo vypracování příslušného smluvního dokumentu. Tato jednání nicméně byla ukončena až v roce 2005, kdy tento dokument schválilo 60. Valné shromáždění OSN. Gestorem jeho plnění bude v České republice Policejní prezidium ve spolupráci s Českým úřadem pro zkoušení zbraní a střeliva, Ministerstvem zahraničních věcí a dalšími zodpovědnými resorty a orgány.

6 — KONTROLA OBCHODU S RUČNÍMI ZBRANĚMI PRO „CIVILNÍ UŽITÍ“

Zahraníční obchod s RLZ, které nemají vojenský charakter, tj. zbraněmi určenými pro sebeobranu, sportovní účely, hobby a lov, upravoval v roce 2004 zákon č. 62/2000 Sb., o některých opatřeních při vývozu nebo dovozu a o licenčním řízení výrobků.²¹ Na rozdíl od dvoustupňového systému kontroly RLZ pro vojenské užití (a dalšího vojenského materiálu – viz kapitola 1.3), je kontrola zahraničního obchodu s těmito zbraněmi jednostupňová.

Základem kontroly je povinnost vývozce ručních zbraní pro „civilní užití“ požádat pro každý obchodní případ o udělení tzv. bezpečnostní licence.²² Tuto licenci vydává Licenční správa Ministerstva průmyslu a obchodu. Žádost musí obsahovat údaje, které konkretizují daný obchodní případ, včetně údajů o zahraničním smluvním partnerovi (konečném uživateli), o množství vyvážených zbraní atd. Žádosti je odepřen souhlas pokud by realizací daného obchodního případu vznikla bezpečnostní rizika (související mj. s možností nekontrolovaného šíření zbraní ap.).

Kontrolní systém tohoto typu zbraní spolutvoří předpisy týkající se jejich značení, registrace a evidence. Platný zákon č. 156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní, střeliva a pyrotechnických předmětů stanovuje, že všechny zbraně nacházející se na území České republiky musejí být označeny. Jsou označovány buď v procesu jejich výroby, anebo při jejich dovozu.²³ Z toho vyplývá, že zbraň může být uvedena na trh jen pokud je ověřena a označena zkušební značkou. Ověřování a značení zbraní provádí Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva.

Platná legislativa dále předpokládá, že ruční střelné zbraně lze v České republice držet pouze na základě platné zbrojní licence. Všechny takto držené zbraně zároveň podléhají evidenci, kterou spravuje Policie ČR. V těchto evidencích jsou tedy vedeny veškeré zbraně podléhající registraci podle příslušného zákona²⁴.

Povolení k přepravě zbraní určených k vývozu, dovozu nebo tranzitu přes území České republiky vydává příslušný útvar Policie ČR na základě žádosti daného podnikatele, a to až po předložení příslušného povolení a licence vydané Licenční správou. Kontrola se řídí ustanoveními výše uvedeného zákona č. 119/2002 Sb.

²¹ Tento zákon byl v roce 2005 nahrazen zákonem novým: č. 228/2005 Sb., o kontrole obchodu s výrobky, jejichž držení se v České republice omezuje z bezpečnostních důvodů.

²² Nový zákon hovoří o „povolení“.

²³ Zbraně pro civilní účely se označují podle Úmluvy o vzájemném uznávání úředních značek ručních palných zbraní, ke které ČR přistoupila v roce 1969. Každá zbraň musí být označena ochrannou známkou, jménem nebo kódem toho, kdo předkládá zbraň zkušebně, výrobním číslem, modelem zbraně, zemí původu a ráží zbraně. Údaje musí být vyznačeny alespoň na jedné z hlavních částí zbraně, výrobní číslo musí být na hlavní, rámu a závěru. Označování výrobcem se provádí již v průběhu výrobního procesu, většinou před finální montáží. Po splnění této povinnosti Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva danou zbraň označí příslušnou zkušební značkou.

²⁴ Zákon č. 119/2000 Sb., o zbraních a střelivu.

PŘÍLOHA 1
STATISTICKÉ
PŘEHLEDY
VÝVOZU
VOJENSKÉHO
MATERIÁLU
A RUČNÍCH ZBRANÍ
PRO
CIVILNÍ UŽITÍ

1 – STATISTICKÉ PŘEHLEDY

Následujících 10 tabulek podává detailní přehled o tom, jak v České republice v roce 2004, tj. v roce vstupu do Evropské unie, fungovala kontrola exportu vojenského materiálu. Poskytuje též některé důležité údaje týkající se ručních zbraní pro civilní užití (viz kapitola 6).

TABULKA 1

se týká dovozu vojenského materiálu v roce 2004. Je zpracována podle stejné metodologie jako TABULKA 2 (viz dále).

TABULKA 2

obsahuje informaci o udělených (a využitých) vývozních licencích, jejich počtu a hodnotě. Údaje jsou rozčleněny podle jednotlivých zemí konečného užití a kategorií vojenského materiálu. Tento postup vychází z metodologie používané ve společných výročních zprávách EU (publikovaných na základě operativního ustanovení č. 8 Kodexu chování EU při vývozu zbraní – viz kapitoly 1.2 a 2.1). TABULKA 2 však vychází z rozčlenění vojenského materiálu do celkem 24 kategorií seznamu vojenského materiálu („SVM“) dle platného předpisu MPO, který je poněkud odlišně strukturovaný než Military List EU (22 kategorií „ML“). Proto je pro rychlou orientaci k příloze 1 připojena „převodní tabulka“.

TABULKA 3

nabízí srovnání skutečného vývozu vojenského materiálu v letech 2003 a 2004.

TABULKA 4 a TABULKA 5

podrobněji informují o vývozu a dovozu vojenského materiálu v základních zbraňových kategoriích, což umožňuje konkrétní představu o obchodu s vojenským materiálem v nejvíce sledovaných komoditách.

TABULKA 6

podává přehled o počtu kladně vyřízených žádostí během posledních 6 let.

TABULKA 7

samostatně informuje o žádostech zamítnutých ze „zahraničně politického hlediska“ ve smyslu příslušného ustanovení zákona č. 38/1994 Sb. Pouze některé z těchto „denialů“ byly notifikovány v EU, což mimo jiné vyplývá z toho, že Česká republika se stala členským státem až od 1. května 2004.

TABULKA 8 a TABULKA 9

obsahují některé údaje týkající se ručních zbraní.

TABULKA 10

podobně jako TABULKA 6 doplňuje pohled na kontrolní politiku v roce 2004 informací z hlediska dlouhodobých trendů. Narozdíl od TABULKY 6, která informovala o počtu vydaných licencí, se nyní jedná o skutečný vývoz/prodej vojenského materiálu z České republiky (Československa).

TABULKA 1

Udělené a využití licence pro dovoz/nákup vojenského materiálu v roce 2004

	udělené licence			využití licencí	
	počet udělených licencí	hlavní položky vojenského materiálu (SVM)	orientační hodnota tis. EUR	hlavní položky vojenského materiálu (SVM)	orientační hodnota tis. EUR
Severní Afrika	1		0		0
Subsaharská Afrika	1	5	6	5	6
Jižní Afrika	1	5	6	5	6
Severní Amerika	128	1,3,7,10,11,15,24	15 605	1,3,7,10,11,15,24	6 584
Kanada	11	1,3	511	1,3	139
USA	117	1,7,10,11,15,24	15 094	1,7,10,11,15,24	6 445
Střední Amerika a Karibik	0		0		0
Jižní Amerika	0		0		0
Střední Asie	0		0		0
Severovýchodní Asie	0		0		0
Jihovýchodní Asie	1		0		0
Indie	3		0		0
Jižní Asie	3		0		0
Evropská unie	292	1,2,3,4,5,6,7,8,10,11,13,15,17,18,19,22,24	57 635	1,2,3,4,5,6,7,8,10,11,15,17,18,19,22,24	73 784
Belgie	12	1,3,8,15,18,24	5 462	1,3,8,15,24	3 382
Dánsko	6	10	24	10	24
Finsko	6	3,4,6,8	3 958	6,8	85
Francie	32	3,10,11,13,15,24	15 242	10,11,15,24	13 095
Itálie	4	1,11,24	2 614	1,5,24	32 440
Litva	1	10	614	10,24	732
Lotyšsko	3	10	23	10	301
Lucembursko	3	7	8	7	8
Maďarsko	10	3,6,10,24	583	3,6,10,24	657
Německo	76	1,3,4,5,6,8,10,11,15,17	15 756	1,3,4,5,6,8,10,11,15,17,24	14 451
Nizozemsko	1	24	0	15	547
Polsko	14	1,3,6,11,24	2 461	1,5,6,24	1 046
Rakousko	11	1,3,4,5,8,18,22	2 848	1,4,5,22	2 045
Slovensko	50	1,3,4,6,7,8,10,11,17,24	1 635	1,6,8,10,11,17,24	1 248
Slovinsko	0		0	6	26
Španělsko	1	3	2		0
Švédsko	6	10,15	124	10,15	121
Velká Británie	53	1,2,6,7,10,11,15,18,19,24	6 281	2,6,7,10,11,15,18,19	3 576
Další evropské země	100	1,2,3,4,5,6,7,10,11,15,17,24	8 771	1,2,3,4,5,6,7,10,11,15,17,24	7 998
Bosna a Hercegovina	1	3	48	3	48
Bulharsko	9	1,2,3,6,24	1 151	1,2,4,24	431
Chorvatsko	1	6	18		0
Norsko	4	3,15	86	15	77
Rumunsko	2	1,10	669	1,10	632
Rusko	40	1,4,10,24	3 611	1,4,10,24	3 291
Švýcarsko	21	1,5,7,15,17,24	496	1,5,7,15,17,24	542
Ukrajina	22	1,6,10,11,24	2 692	1,6,10,11,24	2 977
Blízký východ	15	6,11,13,24	1 750	5,6,13,15	36 658
Izrael	13	6,11,13,24	1 734	5,6,13,15	36 643
Omán	1	6	16	6	15
Oceánie	0		0		0
Celkem	541	1,2,3,4,5,6,7,8,10,11,13,15,17,18,19,22,24	83 768	1,2,3,4,5,6,7,8,10,11,13,15,17,18,19,22,24	125 030

TABULKA 2

Udělené a využití licence pro vývoz/prodej vojenského materiálu v roce 2004

	udělené licence			využití licencí	
	počet udělených licencí	hlavní položky vojenského materiálu (SVM)	orientační hodnota tis. EUR	hlavní položky vojenského materiálu (SVM)	orientační hodnota tis. EUR
Severní Afrika	20	3,10,24	8 664	3,6,10,24	6 043
Alžírsko	13	10,24	6 077	6,10,24	5 292
Maroko	1	3	207	3	199
Tunisko	6	10,24	2 380	10,24	552
Subsaharská Afrika	18	1,3,6,10	1 141	1,3,6,10,24	1 053
Angola	2	1,3	75		0
Etiopie	4	6,10	537	6,10,24	709
Jihoafrická republika	6	1,10	132	1,10	81
Keňa	2	1	257	1	222
Konzská demokratická republika	1	6	15		0
Malawi	0		0	3	1
Nigérie	2	10	123	10	38
Senegal	1	1	2	1	2
Severní Amerika	53	1,2,3,6,10,11,14,17,21,24	12 946	1,2,3,5,6,10,14,17,21,24	4 668
Kanada	10	1,2,3,6	483	1,3	110
USA	43	1,2,3,6,10,11,14,17,21,24	12 463	1,2,3,5,6,10,14,17,21,24	4 558
Střední Amerika a Karibik	6	1,3,10	275	1,10	212
Dominiánská republika	2	1,3	49		0
Mexiko	4	1,10	226	1,10	212
Jižní Amerika	16	1,3,6,7,17	1 796	1,3,17	1 505
Argentina	1	1	0		0
Chile	4	3	4	1	1
Kolumbie	5	1,3	1 629	1,3	1 424
Peru	1	7	38		0
Uruguay	3	6,17	120	17	80
Venezuela	2	1	5		0
Střední Asie	6	1,3,10,14	1 672	1,10,14,24	1 815
Kazachstán	4	1,3,14	1 529	1,14,24	1 685
Uzbekistán	2	10	143	10	130
Severovýchodní Asie	12	1,3,5,10	18 969	1,3,10	3 038
Čína	7	5,10	18 934	10	3 006
Japonsko	1	8	0		0
Mongolsko	3	1,3	34	1,3	31
Tchaj-wan	1	1	1	1	1
Jihovýchodní Asie	41	1,2,3,6,8,10,11,24	5 285	1,2,3,6,8,10,11,24	4 921
Filipíny	0		0	1,3	12
Indonésie	4	2,6,11	609	1,2,6,11	625
Malajsie	3	1	3	1	3
Thajsko	29	1,3,8,10,24	1 206	1,3,8,10,24	3 146
Vietnam	5	1,6,10	3 467	1,10	1 135
Jižní Asie	142	1,3,4,6,10,11,18,24	20 938	1,3,6,10,11,18,24	20 791
Afghánistán	8	1,3,4	2 116	1,3	1 842
Bangladéš	9	3,10,11	226	10,11,24	1 021
Indie	91	3,6,11	17 191	3,6	17 240
Pákistán	1	18	2	18	2
Srí Lanka	33	3,6,10,11,24	1 403	3,6,10,11,24	686

	udělené licence			využití licencí	
	počet udělených licencí	hlavní položky vojenského materiálu (SVM)	orientační hodnota tis. EUR	hlavní položky vojenského materiálu (SVM)	orientační hodnota tis. EUR
Evropská unie	350	1,2,3,4,5,6,7,8,10,11,15,16,17,18,24	26 718	1,2,3,4,5,6,7,8,10,11,14,15,16,18,24	30 314
Belgie	7	1,3,8,17	591	1,3,5,8	456
Estonsko	5	3,4,7,10	70	3,7,10	68
Finsko	3	1,6	50	1,6	48
Francie	11	3,5,8	482	3,5,8	534
Kypr	1	3	0		0
Litva	10	3,7,8,10	584	3,7,8,10	262
Lotyšsko	5	4,7	47	4,7	47
Maďarsko	14	4,7,10,18,24	1 712	4,7,10,18,24	988
Německo	61	1,3,6,7,8,10,11,15,24	2 587	1,3,5,6,7,10,14,15,24	3 992
Nizozemsko	3	2,3,10	36	2,3,10	33
Polsko	41	3,4,6,8,10,11,15,18,24	5 327	4,6,8,10,11,15,18,24	7 424
Portugalsko	3	3,11	52	3,11	7
Rakousko	3	1,3,7	70	1,7	52
Řecko	3	6,7,8	154	6,7	69
Slovensko	151	1,2,3,4,5,6,8,10,11,16,24	11 681	1,2,3,4,5,6,8,10,11,16,24	13 085
Slovinsko	2	7,11	74	7,11	64
Španělsko	6	3,10	334	3,10	330
Švédsko	1	3	4		0
Velká Británie	20	2,3,4,6,8,10	2 863	2,3,4,6,8,10	2 855
Další evropské země	58	1,2,3,4,6,7,8,10,18,24	8 756	1,2,3,4,6,7,8,10,18,24	5 314
Ázerbajdžán	1	10	175	10	165
Bosna a Hercegovina	2	1	102		0
Bulharsko	12	3,4,7,8,10,24	2 489	3,4,7,8,10	460
Gruzie	9	1,2,3,10,18	3 501	2,3,10	2 043
Chorvatsko	3	3,18	98	3,18	96
Makedonie (FYROM)	6	1,4,24	543	1,3,24	1 148
Norsko	1	3	0		0
Rumunsko	3	7,8	82	7,8	81
Rusko	9	1,10	1 182	10	911
Švýcarsko	6	6,8,18,24	62	6,8,24	31
Turecko	1	7	20	1,7	21
Ukrajina	5	1,3,10	502	1,3,10	358
Blízký východ	67	1,3,5,6,7,10,11,13,24	16 501	1,3,5,6,7,8,10,13,24	10 019
Egypt	19	1,5,6,7,10,11,24	3 480	1,5,6,7,10,24	1 648
Irák	9	3,13	6 006	1,3,13	2 873
Izrael	7	6,10,24	94	1,6,8,10,24	821
Jemen	6	6	2 321	5,6	2 355
Jordánsko	1	3	324	3	1
Kuvajt	1	3	190		0
Libanon	3	1,3	1 094	1	342
Omán	1	6	0		0
Saúdská Arábie	4	1,3	1 542	3	957
Sýrie	1	10	0		0
Spojené arabské emiráty	15	1,3,6	1 450	1,3,6	1 022
Oceánie	2	1	3	1	7
Nový Zéland	2	1	3	1	7
Celkem	791	1,2,3,4,5,6,7,8,10,11,13,14,15,16,17,18, 21,24	123 664	1,2,3,4,5,6,7,8,10,11,13,14,15,16,17,18, 21,24	89 700

TABULKA 3

Uskutečněný vývoz/prodej vojenského materiálu v letech 2003–2004

	2004	2003
orientační hodnota v tis. EUR		
Severní Afrika	6043	19659
Alžírsko	5292	17491
Maroko	199	0
Tunisko	552	2168
Subsaharská Afrika	1053	2188
Etiopie	709	307
Keňa	222	733
Konžská demokratická republika	0	992
Malawi	1	0
Nigérie	38	156
Jihoafrická republika	81	0
Severní Amerika	4668	5429
Kanada	110	467
USA	4558	4962
Střední Amerika a Karibik	212	281
Mexiko	212	281
Jižní Amerika	1505	615
Chile	1	243
Kolumbie	1424	372
Uruguay	80	0
Střední Asie	1815	122
Kazachstán	1685	122
Uzbekistán	130	0
Severovýchodní Asie	3038	132
Čína	3006	100
Korejská republika	0	32
Mongolsko	31	0
Tchaj-wan	1	0
Jihovýchodní Asie	4921	5262
Filipíny	12	83
Indonésie	625	1778
Malajsie	3	45
Thajsko	3146	2519
Vietnam	1135	837
Jižní Asie	20791	17736
Afghánistán	1842	0
Bangladéš	1021	565
Indie	17240	17025
Pákistán	2	12
Srí Lanka	686	134

	2004	2003
orientační hodnota v tis. EUR		
Evropská unie	30314	21043
Belgie	456	179
Estonsko	68	29
Finsko	48	85
Francie	534	248
Litva	262	1295
Lotyšsko	47	16
Maďarsko	988	2377
Německo	3992	1466
Nizozemsko	33	54
Polsko	7424	1639
Portugalsko	7	0
Rakousko	52	4
Řecko	69	21
Slovensko	13085	12866
Slovinsko	64	70
Španělsko	330	325
Švédsko	0	334
Velká Británie	2855	35
Další evropské země	5314	3961
Ázerbajdžán	165	363
Bulharsko	460	169
Gruzie	2043	1363
Chorvatsko	96	13
Makedonie (FYROM)	1148	0
Norsko	0	1
Rumunsko	81	263
Rusko	911	1705
Švýcarsko	31	82
Turecko	21	2
Ukrajina	358	0
Blízký východ	10019	6460
Egypt	1648	854
Irák	2873	2286
Izrael	821	1803
Jemen	2355	0
Jordánsko	1	295
Libanon	342	140
Saúdská Arábie	957	0
Sýrie	0	110
Spojené arabské emiráty	1022	972
Oceánie	7	0
Nový Zéland	7	0
Celkem	89700	82888

TABULKA 4

Vývoz/prodej vojenského materiálu v roce 2004: přehled nejdůležitějších případů

Vojenský materiál (příklad)	kusů	země (nejvýznamnější)
Revolvery a pistole (CZ různé modely, Makarov PM, Alfa-Proj A.T.C. mod 5, Kevin ZP 98, Heckler a Koch)	18 505	Egypt, Irák, Jihoafrická republika, Libanon, Kazachstán, Keňa, Kolumbie, Mexiko, Rakousko, Thajsko, Turecko, Ukrajina, USA, Vietnam
Pušky a karabiny (CZ 750 Sniper, Sig Sauer SSG-3000, ZVI Falcon OP 99)	40	Afghánistán, Kazachstán, Makedonie, Slovensko
Samopaly (CZ 75 AUTO, CZ Škorpion, CZ vz. 26, Špagin PPS 43)	250	Afghánistán, Belgie, Kanada, Nizozemí
Samočinné pušky (CZ. vz. 58)	22 554	Afghánistán, Belgie, Filipíny, Indonésie, Kanada, USA
Lehké kulometry (UK vz. 59, PKT)	86	Jihoafrická republika, Slovensko
Těžké kulometry (KPVT)	60	Slovensko
Přenosná zařízení protiletadlových raket (IGLA 9M342)	31	Velká Británie
Velkorážové dělostřelecké systémy (122 mm raketomet vz.70)	4	Gruzie, Indonésie
Letadla (L 29, L 39, SU 25K, MiG 23)	13	Jihoafrická republika, USA
Vrtulníky (Mi 24D)	1	Izrael

Kromě toho byla vyvezena vozidla a letadla, upravená pro sběratelské účely, např. tank T 72 (Velká Británie), letadlo MiG 23 (Nizozemí).

TABULKA 5

Dovoz/nákup vojenského materiálu v roce 2004: přehled nejdůležitějších případů

Vojenský materiál (příklad)	kusů	země (nejvýznamnější)
Revolvery a pistole (Colt 1903, Colt 1911, Glock 19, Makarov PM, Mauser C 96, Smith Wesson mod. 10, Tokarev 1933, Walther P 38, Walther PPK)	1 365	Bulharsko, Německo, Rakousko, Ukrajina, USA
Pušky a karabiny (Dragunov, Mauser, Mosin, Simonov, Sweiz, Tokarev – různé modely, Sig Sauer SSG 3000)	2 686	Kanada, Německo, Ukrajina
Samopaly (Heckler a Koch, Thompson, Špagin, Beretta – různé modely, M56)	924	Kanada, Německo, Polsko, Ukrajina
Samočinné pušky (Steyr AUG, Heckler Koch G36, Kalašnikov AK 47, FN FNC)	25	Belgie, Německo, Rakousko
Lehké kulometry (Browning, Děktarjev, Maxim – různé modely, M53)	276	Kanada, Slovensko, Ukrajina
Těžké kulometry (Browning M2HB)	40	Kanada
Přenosné protiletadlové kanóny (ZU-23-2)	2	Bulharsko
Přenosná zařízení protiletadlových raket (IGLA 9M342)	31	Rusko
Tanky (T 55)	90	Maďarsko

TABULKA 6

„Kladně vyřízené žádosti o udělení licence podle zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem“

rok	počet kladných rozhodnutí
1999	1 008
2000	985
2001	1 041
2002	990
2003	1 232
2004	1 332

TABULKA 7

Seznam neudělených licencí do „třetích zemí“ ze zahraničněpolitického hlediska dle ustanovení 18 písm. c) zákona č. 38/1994 Sb.

země	počet zamítnutých žádostí	poznámka
Afghánistán	2	
Etiopie	3	
Indonésie	6	1 odepřený souhlas notifikován v EU jako denial dle Kodexu
Irák	1	
Namíbie	1	
Nigérie	1	
Pákistán	2	

TABULKA 8

Přehled výroby ručních a lehkých zbraní v roce 2004

Pistole	34 386
Opakovací pušky	2 512
Ostatní	8

TABULKA 9

Seznam zamítnutých žádostí o vývoz ručních zbraní pro civilní užití notifikovaných v EU dle Kodexu chování

země	počet
Uganda	1

TABULKA 10

Trend prodeje vojenského materiálu do zahraničí

rok	hodnota prodeje v mil. EUR
1987	602
1988	496
1989	443
1990	239
1991	177
1992	133
1993	148
1994	172
1995	136
1996	103
1997	161
1998	92
1999	90
2000	87
2001	60
2002	77
2003	83
2004	90

Srovnání položek českého seznamu vojenského materiálu (SVM)
a společného seznamu vojenského materiálu Evropské unie (ML)

SVM		ML
SVM 1	Zbraně a jejich speciálně konstruované součásti	ML 1
SVM 2	Velkorážová výzbroj nebo zbraně a vrhače a jejich speciálně konstruované součásti	ML 2
SVM 3	Střelivo a jeho speciálně konstruované součásti	ML 3
SVM 4	Bomby, torpéda, rakety a střely a jejich speciálně konstruované součásti	ML 4
SVM 5	Systémy a podsystémy řízení palby a jejich speciálně konstruované součásti	ML 5
SVM 6	Vozidla	ML 6
SVM 7	Toxikologické prostředky	ML 7
SVM 8	Vojenské výbušniny a paliva	ML 8
SVM 9	Válečná plavidla	ML 9
SVM 10	Letadla a vrtulníky	ML 10
SVM 11	Elektronická zařízení speciálně konstruovaná pro vojenské použití	ML 11
SVM 12	Fotografická a elektrooptická zobrazovací zařízení	ML 15
SVM 13	Speciální pancéřové materiály	ML 13
SVM 14	Speciální zařízení pro vojenský výcvik	ML 14
SVM 15	Vojenská infračervená zařízení, tepelně zobrazující a obraz zesilující zařízení	ML 15
SVM 16	Výkvyky, odlitky a polotovary	ML 16
SVM 17	Různé materiály	ML 17
SVM 18	Výrobní zařízení	ML 18
	Technologie	ML 22
SVM 19	Kryogenní a „supravodivá“ zařízení	ML 20
SVM 20	Elektricky spouštěné uzávěry fotochromického nebo elektrooptického typu	ML 15
SVM 21	Systémy zbraní směřované energie	ML 19
SVM 22	Programové vybavení	ML 21
SVM 23	Systémy zbraní s kinetickou energií	ML 12
SVM 24	Služby	ML 22

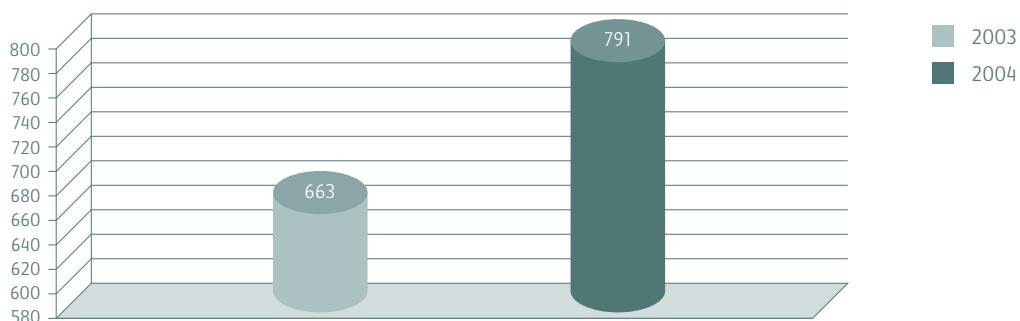

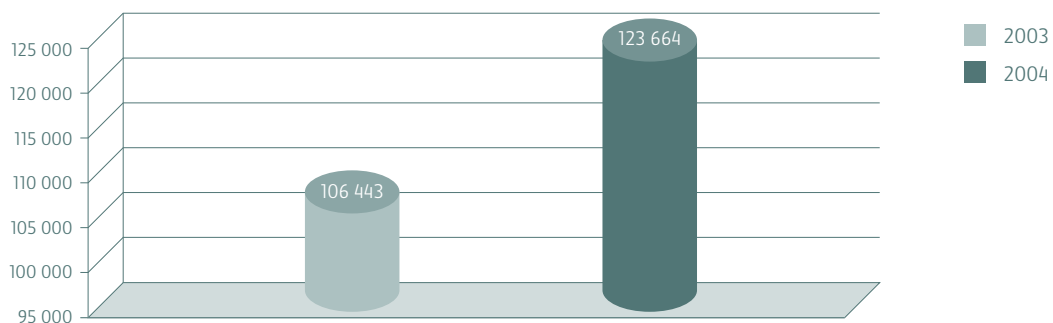
PŘÍLOHA 2
GRAFICKÁ
ZNÁZORNĚNÍ
HLAVNÍCH
TRENDŮ
EXPORTU
VOJENSKÉHO
MATERIÁLU
Z ČR

2- GRAFICKÁ ZNÁZORNĚNÍ HLAVNÍCH TRENDŮ EXPORTU VOJENSKÉHO MATERIÁLU Z ČR

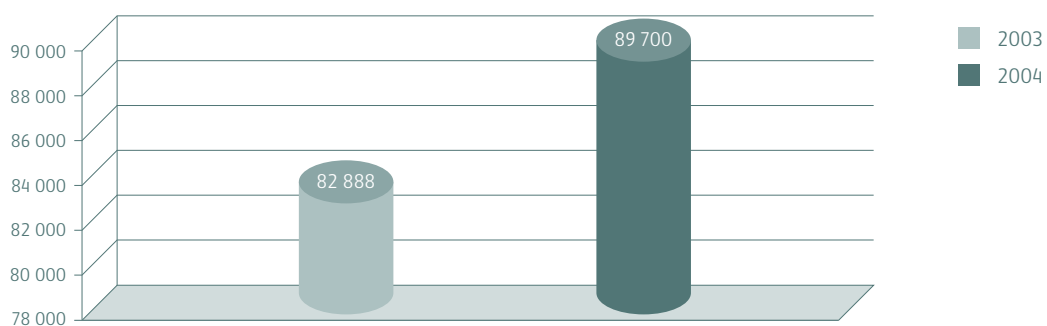
Počet udělených vývozních licencí v letech 2003 a 2004

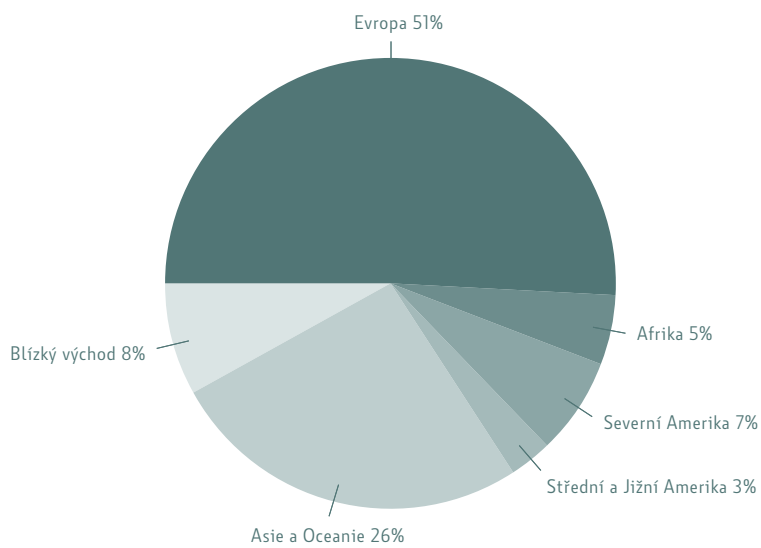
Hodnota udělených vývozních licencí v letech 2003 a 2004 (tis. EUR)

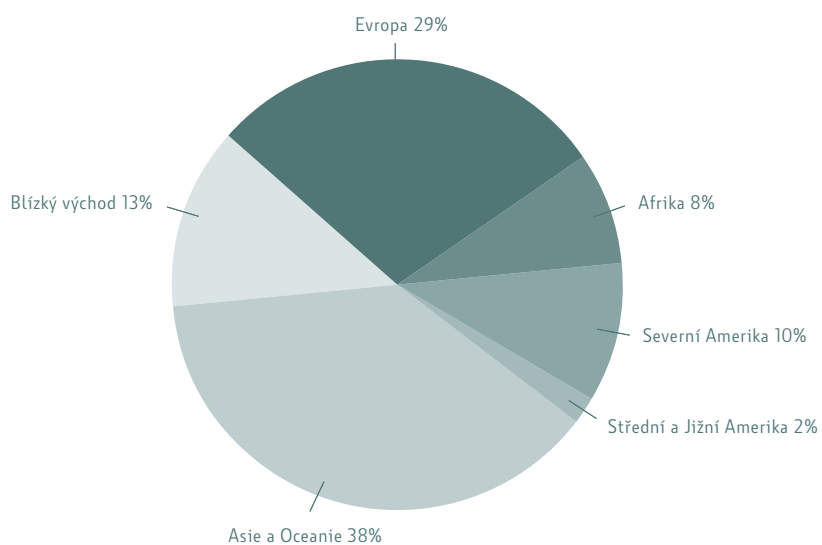
Skutečný vývoz vojenského materiálu v letech 2003 a 2004 (tis. EUR)

Podíl regionů na počtu licencí udělených v roce 2004

Podíl regionů na hodnotě licencí udělených v roce 2004

PŘÍLOHA 3
PŘEHLED
RESTRIKTIVNÍCH
OPATŘENÍ
V OBLASTI
KONTROLY
VÝVOZU
VOJENSKÉHO
MATERIÁLU

3– PŘEHLED RESTRIKTIVNÍCH OPATŘENÍ V OBLASTI KONTROLY VÝVOZU VOJENSKÉHO MATERIÁLU

Stát	Rezoluce RB OSN Společný postoj EU Rozhodnutí OBSE	Embargo/zakázané zboží/ činnost	Opatření v ČR
všechny země		protipěchotní miny	zákon č. 305/1999 Sb.
Afghánistán	1333 ze dne 19. 12. 2000 1390 ze dne 16. 1. 2002 2002/402/CFSP ze dne 27. 5. 2002 2003/140/CFSP ze dne 27. 2. 2003	zbrojní embargo OSN a EU vztahující se na území pod kontrolou Talibánu, rozšíření na Usámu bin Ládina, členy Al Kajdá a Talibánu a osoby s nimi spojené	realizována v rámci zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, a vyhlášky č. 89/1994 Sb., o podmínkách vydávání úředního povolení k dovozu a vývozu zboží a služeb ve znění pozdějších předpisů
Arménie	853 ze dne 29. 7. 1993 rozhodnutí OBSE 28/2/92	právně nezávazná politická výzva k uplatňování zbrojního embarga OSN zbrojní embargo OBSE	
Ázerbajdžán	853 ze dne 29. 7. 1993 rozhodnutí OBSE 28/2/92	právně nezávazná politická výzva k uplatňování zbrojního embarga OSN zbrojní embargo OBSE	
Náhorní Karabach	Rozhodnutí CSO OBSE ze dne 13. 3. 1992	zbrojní embargo OBSE	
Barma (Myanmar)	2004/423/CFSP ze dne 26. 4. 2004	zbrojní embargo EU	
Bosna a Hercegovina	96/184/CFSP ze dne 26. 2. 1996 1999/481/CFSP ze dne 21. 7. 1999 2001/719/CFSP ze dne 8. 10. 2001	zbrojní embargo EU (vyjma dodávek RLZ policejním složkám Bosny a Hercegoviny)	
býv. Jugoslávie (Chorvatsko, Makedonie a SČH)	2001/719/CFSP ze dne 8. 10. 2001	zrušuje embargo EU s odvoláním na striktní dodržování Kodexu chování EU při vývozu zbraní	
Čína (bez Hongkongu a zvláštní správní oblasti Macao)	Deklarace Evropské rady z Madridu ze dne 27. 6. 1989	zbrojní embargo EU	
ECOWAS členské země: Benin Burkina Faso Kapverdy Pobřeží slonoviny Gambie Ghana Guinea Guinea Bisau Libérie Mali Mauretánie Niger Nigerie Senegal Sierra Leone Togo	Memorandum na vývoz, dovoz a výrobu ručních a lehkých zbraní s výjimkou zbraní dovážených z hlediska legitimních potřeb bezpečnosti (obranu) těchto zemí ze dne 1. 11. 1998	Memorandum se vztahuje na pistole, samopaly, pušky, samonabíjecí pušky, kulometry, protitankové střely, minomety a houfnice ráže do 85 mm, munice a náhradní díly	

Stát	Rezoluce RB OSN Společný postoj EU Rozhodnutí OBSE	Embargo/zakázané zboží/ činnost	Opatření v ČR
Irák	661 ze dne 6. 8. 1990 1483 ze dne 22. 5. 2003 1546 ze dne 8. 6. 2004 Deklarace ES č. 56/90 ze dne 4. 8. 1990 2003/495/CFSP ze dne 8. 7. 2003 2004/553/CFSP ze dne 19. 7. 2004	zbrojní embargo OSN (s výjimkou mezinárodní Správy Iráku dle rezoluce 1483) a EU	Vyhláška č. 486/1991 Sb., o omezení obchodování s Iráckou republikou, byla zrušena vyhláškou č. 171/2003 Sb
Konžská demokratická republika (býv. Zair)	1493 ze dne 28. 7. 2003 2005/440/CFSP ze dne 13. 6. 2005	zbrojní embargo OSN a EU	
Libérie	1001, 1004, 1020 (95) 1343 z roku 2001 1521 z roku 2003 2001/357/CFSP ze dne 7. 5. 2001 2003/365/CFSP ze dne 19. 5. 2003 2004/137/CFSP ze dne 10. 2. 2004 Rezoluce RB OSN č. 1521 (2003) EC Regulation No. 234/2004 (10/02/04)	zbrojní embargo OSN a EU	
Pobřeží slonoviny	1572 ze dne 15. 11. 2004 2004/852/CFSP ze dne 15. 12. 2004	zbrojní embargo OSN a EU	
Rwanda	918 ze dne 17. 5. 1994 997 (1995) 1011 ze dne 16. 8. 1995	zbrojní embargo OSN; rezoluce 1011 ukončila dne 1. 9. 1996 zbrojní embargo vůči vládě; avšak zbrojní embargo vůči nevládním silám zůstává v platnosti	
Sierra Leone	1132 ze dne 8. 10. 1997 1171 ze dne 5. 6. 1998 98/409/CFSP ze dne 29. 6. 1998	zbrojní embargo OSN a EU (vyjma dodávek ECOMOG a OSN)	
Somálsko	733 ze dne 23. 1. 1992 751 (1992) 954 (1994) 1356 (2001) 1425 (2002) 2002/960/CFSP ze dne 10. 12. 2002	zbrojní embargo OSN a EU	
Súdán	1556 ze dne 30. 7. 2004 2004/31/CFSP ze dne 9. 1. 2004 2004/510/CFSP ze dne 10. 6. 2004 2005/411/CFSP ze dne 30. 5. 2005	zbrojní embargo OSN a EU	
Zimbabwe	2002/145/CFSP ze dne 18. 2. 2002 2003/115/CFSP ze dne 18. 2. 2003 2004/161/CFSP ze dne 20. 2. 2004	zbrojní embargo EU	

PŘÍLOHA 4

KODEX

CHOVÁNÍ

EVROPSKÉ UNIE

PŘI

VÝVOZU

ZBRANÍ

4– KODEX CHOVÁNÍ EVROPSKÉ UNIE PŘI VÝVOZU ZBRANÍ

Rada Evropské unie

vycházejíc ze Společných kritérií schválených Evropskou radou v Lucemburku (1991) a v Lisabonu (1992),

uznávajíc zvláštní odpovědnost států vyvážejících zbraně,

rozhodnuta stanovit vysoké společné standardy, které by měly být všemi členskými státy považovány za minimální při rozhodování o transferech konvenčních zbraní a pro omezování těchto transferů, a rozhodnuta posílit výměnu relevantních informací s cílem dosáhnout větší transparentnosti,

odhodlána zabránit vývozu vybavení, které by mohlo být použito pro vnitřní represi, mezinárodní agresi nebo přispět k regionální nestabilitě,

přejíc si v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP) posílit spolupráci a podpořit konvergenci v oblasti vývozu konvenčních zbraní,

berouc v úvahu doplňující opatření přijatá proti nelegálním transferům ve formě Programu EU prevence a potlačování nelegálního obchodu s konvenčními zbraněmi,

uznávajíc přání členských zemí zachovat obranný průmysl jako součást své průmyslové základny a obranného úsilí,

uznávajíc, že státy mají právo transferu prostředků pro potřeby vlastní obrany, které jsou v souladu s právem na sebeobranu uznaným Chartou OSN,

přijala následující Kodex chování a Operativní opatření:

PRVNÍ KRITÉRIUM

Respektování mezinárodních závazků členských států, zejména sankcí vyhlášených Radou bezpečnosti OSN a Společenstvím, dohod o non-proliferační, jakož i respektování závazků jiných subjektů a dalších mezinárodních závazků.

Vývozní licence by měla být zamítnuta, pokud by její vydání bylo v rozporu, mimo jiné, s:

- (a) mezinárodními závazky členských států nebo s jejich závazky prosazovat plnění zbrojních embarg OSN, OBSE a EU;

- (b) mezinárodními závazky členských států vyplývajícími ze Smlouvy o nešíření jaderných zbraní, Úmluvy o zákazu biologických a toxinových zbraní a Úmluvy o zákazu chemických zbraní;
- (c) závazky členských států v rámci Australské skupiny, Kontrolního režimu raketových technologií, Skupiny jaderných dodavatelů a Wassenaarského ujednání;
- (d) závazkem členských států nevyvážet žádný druh protipěchotních min.

DRUHÉ KRITÉRIUM

Respektování lidských práv v zemi konečného určení.

Členské státy zváží přístup odběratele k relevantním principům vyplývajícím z mezinárodních lidsko-právních instrumentů, přičemž:

- (a) nevydají vývozní licenci, jestliže existuje jasné riziko, že navrhovaný vývoz může být použit pro vnitřní represí;
- (b) budou vydávat licence se zvláštní obezřetností a opatrností pro země, kde jsou podle hodnocení kompetentních orgánů OSN, Rady Evropy nebo EU vážně porušována lidská práva, přičemž budou postupovat případ od případu a vezmou v úvahu povahu materiálu.

Materiálem, který by mohl být použit pro vnitřní represí, se pro tento účel bude, mimo jiné, rozumět takový materiál nebo jemu podobný, u kterého bylo prokázáno používání pro vnitřní represí udaným konečným uživatelem, nebo materiál, u něhož je důvod se domnívat, že nebude dodán deklarovanému konečnému uživateli či pro deklarované konečné užití, ale že bude použit pro vnitřní represí. V souladu s odstavcem 1 Operativních ustanovení tohoto Kodexu bude charakter materiálu pečlivě zvažován, zvláště tehdy, jestliže je určen pro účely vnitřní bezpečnosti. Vnitřní represe zahrnuje, mimo jiné, mučení a jiné kruté, nelidské a ponižující zacházení nebo trestání, hromadné nebo svévolné popravky, zmizení, svévolné zadržení nebo jiné výrazné porušování lidských práv a základních svobod, které jsou uvedeny v relevantních mezinárodních instrumentech vztahujícím se k lidským právům, včetně Všeobecné deklarace lidských práv a Mezinárodní úmluvy o občanských a politických právech.

TŘETÍ KRITÉRIUM

Vnitřní situace v zemi konečného určení jako výsledek existence napětí nebo ozbrojeného konfliktu.

Členské státy nedovolí vývozy, které by podněcovaly či prodlužovaly ozbrojené konflikty či zhoršovaly existující napětí a konflikty v zemi konečného určení.

ČTVRTÉ KRITÉRIUM

Zachování regionálního míru, bezpečnosti a stability.

Členské státy nevydají vývozní licenci v případě, že existuje jasné riziko, že by zamýšlený příjemce daný vývoz použil k agresi vůči jiné zemi nebo k prosazení územního požadavku silou.

Členské státy při zvažování těchto rizik vezmou mimo jiné v úvahu:

- (a) existenci nebo pravděpodobnost ozbrojeného konfliktu mezi příjemcem a jinou zemí;
- (b) územní požadavek vůči sousední zemi, který se příjemce v minulosti snažil nebo hrozil prosadit silou;
- (c) pravděpodobnost, že by materiál byl použit jinak než pro legitimní národní bezpečnost a obranu příjemce;
- (d) nutnost neovlivňovat nepříznivě jakýmkoliv významným způsobem regionální stabilitu.

PÁTÉ KRITÉRIUM

Národní bezpečnost členských států a území, za které členské státy ve vnějších vztazích odpovídají, a bezpečnost zemí spřátelených a spojeneckých.

Členské státy vezmou v úvahu:

- (a) potenciální dopad navrhovaného vývozu na obranné a bezpečnostní zájmy své, svých přátel, spojenců a jiných členských států, přičemž zároveň uznávají, že tento faktor nemůže ovlivnit použití kritérií vztahujících se k lidským právům a k regionálnímu míru, bezpečnosti a stabilitě;
- (b) riziko použití daného zboží proti vlastním ozbrojeným silám, silám přátel, spojenců nebo jiných členských států;
- (c) riziko nezamýšlených transferů technologií či jejich přepracování k jiným účelům, než pro které byly určeny.

ŠESTÉ KRITÉRIUM

Chování kupující země vůči mezinárodnímu společenství, zvláště z hlediska jejího přístupu k terorismu, povahy jejích spojeneckých závazků a jejího respektu vůči mezinárodnímu právu.

Členské státy zváží pověst kupující země mimo jiné z hlediska:

- (a) její podpory nebo podněcování terorismu a mezinárodního organizovaného zločinu;
- (b) dodržování mezinárodních závazků, zejména o nepoužití síly, včetně mezinárodního humanitárního práva aplikovatelného pro mezinárodní a vnitrostátní konflikty;
- (c) jejích závazků vztahujících se k non-proliferaci a dalším oblastem kontroly zbrojení a odzbrojení, zejména zda podepsala, ratifikovala a plní relevantní úmluvy o kontrole zbrojení a odzbrojení, jež jsou uvedeny v bodě (b) prvního kritéria.

SEDMÉ KRITÉRIUM

Existence rizika, že materiál bude v kupující zemi dodán jinému než deklarovanému odběrateli nebo znovu vyvezen za nežádoucích podmínek.

Při posuzování odhadovaného dopadu navrhovaného vývozu na dovážející zemi a rizika, že vyvážené zboží by se mohlo dostat k nežádoucímu konečnému uživateli, se budou brát v úvahu následující skutečnosti:

- (a) legitimní obranné a domácí bezpečnostní zájmy přijímající země, včetně angažmá v mírových operacích OSN či v jiných aktivitách pro udržování míru;
- (b) technická schopnost přijímající země využít daný materiál;
- (c) schopnost přijímající země zabezpečit účinnou vývozní kontrolu;
- (d) riziko reexportu zbraní nebo jejich předání teroristickým organizacím (v tomto kontextu vyžaduje zvláště pečlivé posouzení protiteroristický materiál).

OSMÉ KRITÉRIUM

Kompatibilita zbrojního vývozu s technickou a ekonomickou kapacitou přijímající země, přičemž bude vzato v úvahu, že je žádoucí, aby země svých legitimních potřeb v oblasti bezpečnosti a obrany dosahovaly s co nejmenším převedením lidských a ekonomických zdrojů pro potřeby zbrojení.

Ve světle informací z relevantních zdrojů, jako jsou Rozvojový program OSN, Světová banky, MMF a OECD, členské státy posoudí, zda by navrhovaný vývoz nemohl vážně ohrozit trvale udržitelný rozvoj přijímající země. V této souvislosti vezmou v úvahu relativní úroveň výdajů přijímající země na potřeby vojenské a na potřeby sociální, přičemž zváží pomoc poskytovanou této zemi ze strany EU či na bilaterálním základě.

OPERATIVNÍ USTANOVENÍ

1. Každý členský stát bude žádosti o udělení vývozní licence posuzovat případ od případu podle ustanovení Kodexu chování.
2. Kodex chování nebude omezovat právo členských států použít přísnější národní exportní politiku.
3. Členské státy se budou prostřednictvím diplomatických kanálů informovat o podrobnostech licencí, jež byly podle Kodexu chování zamítnuty, spolu s vysvětlením, proč daná licence byla zamítnuta. Údaje, které mají být notifikovány, jsou obsaženy ve formuláři uvedeném v Příloze. Dříve než kterýkoliv členský stát udělí souhlas s vývozní licencí, jíž byl jiným členským státem či státy během posledních tří let odepřen souhlas pro v zásadě identickou transakci, bude to se státy, které souhlas odepřely, nejdříve konsultovat. Jestliže se členský stát po těchto konsultacích rozhodne souhlas s vývozní licencí vydat, bude to státu nebo státům, které jej odepřely, notifikovat s podrobným vysvětlením svého postupu.

Rozhodnutí o povolení nebo zákazu transferu jakékoliv položky vojenského materiálu bude plně v pravomoci každého členského státu. Odepřením souhlasu s vydáním licence se rozumí takový případ, kdy členský stát odmítl schválit skutečný prodej nebo fyzický vývoz položky daného vojenského materiálu a kdy by se v opačném případě prodej uskutečnil nebo by došlo k uzavření relevantního kontraktu. V tomto smyslu může notifikovatelné odepření souhlasu, v souladu s národní praxí, zahrnovat odepření vydání povolení zahájit jednání či záporná odpověď na formální počáteční dotazy o specifické zakázce.

4. Členské státy budou s odepřenými souhlasy a konzultacemi nakládat jako s důvěrnými informacemi a nebudou je využívat pro vlastní komerční zvýhodnění.

5. Členské státy budou usilovat o včasné přijetí společného seznamu vojenského materiálu, na který se bude Kodex chování vztahovat a který bude založen na podobných seznamech národních nebo mezinárodních. Do této doby bude Kodex fungovat na základě národních kontrolních seznamů, zahrnujících všude tam, kde je to vhodné, položky relevantních seznamů mezinárodních.
6. Kritéria Kodexu chování a konzultační postup uvedený v odstavci 3 těchto Operativních ustanovení budou také aplikována na zboží dvojího užití specifikované v Příloze č. 1 Rozhodnutí Rady 94/942/CFSP (1), pokud existuje důvod se domnívat, že konečným uživatelem tohoto zboží budou ozbrojené síly, složky vnitřní bezpečnosti nebo podobné entity přijímající země.
7. S cílem maximalizovat účinnost Kodexu chování členské státy posílí svou spolupráci v rámci SZBP a budou podporovat konvergenci v oblasti vývozu konvenčních zbraní.
8. Každý členský stát rozešle ostatním členským státům důvěrnou výroční zprávu o svých obranných vývozech a o implementaci Kodexu chování. Tyto zprávy budou projednány na výroční schůzce konané v rámci SZBP. Na této schůzce bude také vyhodnoceno fungování Kodexu chování, identifikována potřebná zlepšení a na základě příspěvků členských zemí bude připravena souhrnná zpráva pro Radu EU.
9. S přihlédnutím k zásadám a kritériím Kodexu chování členské státy v rámci SZBP podle možnosti společně posoudí situaci aktuálních a potenciálních recipientů svých zbraňových vývozu.
10. Uznává se, že členské státy mohou podle možnosti, všude tam, kde je to vhodné, také brát v úvahu dopad navrhovaných vývozu na své vlastní ekonomické, sociální, obchodní a průmyslové zájmy, ale že tyto faktory neovlivní aplikaci výše uvedených kritérií Kodexu.
11. Členské státy budou povzbuzovat další země vyvážejících zbraně, aby přijaly principy Kodexu chování.
12. Kodex chování a Operativní ustanovení nahrazují Společná kritéria z roku 1991 a 1992.

Výroční zpráva
o kontrole exportu vojenského materiálu
a ručních zbraní pro civilní použití
v České republice v roce 2004

Grafická úprava: Filip Heyduk

Tisk: Realtisk s.r.o.

